

ÅRSRAPPORT 2002

Jåblom

Tegn.: Miranda Bødker

Telemark Botaniske Forening

BLOMSTRENDE SOMMERMINNER.

16 januar på Mule Varde. Referent: Charlotte Bakke.

Denne kvelden var det medlemmenes egne bilder som skulle stå i fokus. 24 framsmøtte fikk med seg mange blomster- og naturinstrykk fra fjern og nær. Og atter en gang fikk vi konstaterat at foreningen er velsignet med mange dyktige fotografer.

Karl Gundersen hadde tilbragt en del tid i Hellås-området sist vår, og viste mange plantemotiver derfra. Så hadde han vært med på TBF-turen til Rajesetrene i sommer, og vi fikk et gjensyn med marianøkleblom- og hvitveisenger, samt en del søstermariehender som stod rundt omkring. Av "enkeltbilder" som var tatt med, så vi bl.a. marisko fra Skjelsvik og hvit skogfrue. Med snø og is som komponenter, hadde Karl satt sammen spennende vinterskildringer. Han tar også mange bilder av fugler, og han kunne bl.a. vise oss nærbilder av bjørkefink og kjernebiter.

Christian Kortner ønsket å stille til skue planter som vi ikke har her til lands, eller som er sjeldne her. Og disse plantene hadde han funnet på Øland, der han vår og høst hadde vært på tur i privat regi. Fra vårturen så vi mellom mye annet; vårsalat, lodnestorkenebb, bakkemure, melnøkleblom, fuglestjerne (en hageflyktning), gåsefot, markmjelt, kruttbrenner, klubbevalmue, våradonis, narmarihånd, stor kubjelle, rød søstermariehånd, kuleblom og ølandssolrose. Fra sitt Ølandsbesøk i august hadde han "knipset" mange planter som han hadde hatt stående på sin "most wanted- liste"; dvergtistel, jærtistel, isop, såpeslør, skabiosa, sandstråblom (sjelden), filtsolrose, smalsøte, vaid, flikkjempe og knopparve.

Roger Halvorsen hadde mange blomstrende sommerminner å se tilbake på. Han kunne vise oss tranestarr og huldrestarr fra Røros-distriktet, og fra en tur han hadde tatt til Buskerud, der det er fine kalkområder, så vi bakketimian, nakkebær, greinknopprt, løvehale, springfrø, høstmariønkel samt krysningen mellom kanadagullris og vanlig gullris. Legepestrota som vokser langs vegen mellom Porsgrunn og Skien hadde han også tatt med, og diverse plantebilder fra området langs Falkumelva og ved Langangsfjorden. Til slutt viste han ormetunge og strandformen av engmariehånd fra Risøya, småtveblad og kvitkurle fra Vågslid pluss safrantistel og forskjellige *solanum* - arter fra et brakkvannsområde i Horten.

Bjørn Erik Halvorsen hadde vært med NBF til Salten, og ønsket å formidle noen inntrykk fra den turen. Han fikk observere planter som mange av oss "søringer" hverken har sett eller visst om; lappmariehånd, fjæresøte, lappøyentrøst, tromsøyentrøst, skredarve, berglok, spreklestarr og grønlandsstarr, bare for å ha nevnt noen av dem. Spesielt var det at fjellplanter her kunne vokse helt nede ved strandsonen, eksempelvis reinrose og fjellkurle. Bjørn Erik fikk også med seg en for ham ny opplevelse, "nattbotanisering", som lot seg gjøre pga. midnattssola. Han

kunne dessuten vise oss mange fine bilder fra nordlandsnaturen, der forskjellen på flo og fjære sjø er svært så markant.

VANNPLANTER V/ MARIT MJELDE.

28 januar på Mule Varde. Referent: Charlotte Bakke.

23 personer kom for å høre Marit Mjelde snakke om vannplanter. Hun er ansatt i Norsk institutt for vannforskning (NIVA) og studerer vannvegetasjon i innsjøer. Først kunne hun fortelle oss at Telemark er et fylke som er lite studert. Ved undersøkelse av vannplantene drar hun rundt med båt, vannkikkert og kasterive. Den beste metoden er å benytte seg av dykkere, men det faller for dyrt.

Vi fikk se fem forskjellige typer av akvatiske plantearter (arter som vokser helt under vann): lobelia som finnes i næringsfattige innsjøer, broddtjønnaks, hvit nøkkerose, et teppe av andemat fra en dam i Oslo og en kransalge *Nitella opaca*. Kransalgene vokser både i næringsfattige og næringsrike innsjøer. Antall forskjellige vannplanter i Norge er 100, hele 30 av dem står oppført på rødlista over truede arter. Mengden av arter øker med størrelsen på innsjøen. Av artsrike innsjøer i Norge av mindre omfang ble det nevnt Hilleslandsvatnet i Rogaland (24 arter) og Djupvatnet i Nordland (24 arter). Begge disse innsjøene er middels næringsrike/ middels kalkrike.

Marit Mjelde snakket en del om "problempanter". Tusenblad er en av dem. Planten kan danne store bestander som blir problematiske. Krypsiv *Juncus bulbosus* som vi så bilde av fra Breisjøen, hadde dannet "såter" 2-3 meter opp fra overflaten. Det kan også bygge seg opp massive matter av planten. På sørlandet er der en del krypsiv i Kvina, Mandalselva og Nidelva. Vanskelighetene oppstår ved overkalking og i regulerte elver med manglende islegging og manglende erosjon. Vasspest er en meget omtalt plante med problemvekst først og fremst i næringsrike vann. Den kom til Europa på 1800-tallet, og ble i Norge første gang observert i Østensjøvannet i Oslo i 1925. I Telemark har vi den i Norsjø (ved Fjærekilen). Massebestand finnes i 20 innsjøer her til lands. Det er mennesket som er den største sprederen av planten, og den flyttes gjerne med båter. Noen steder har den såkalt "normal" vekst.

Foredragsholderen uttalte at hun synes planter som vokser under vann er spennende. Det syntes nok tilhørerne også, for de hadde ikke få spørsmål å stille henne.

Kveldens møte ble avsluttet med "sylvetøytreff" bestående av vafler, loff og 7 slag syltetøy laget av markjordbær, blåbær, tranebær, rørte bringebær, kirsebær, plomme og bjørnebær.

ÅRSMØTE 2002.

15 februar på Dag Bondeheim. Referent: Åse Halvorsen.

SAKSLISTE:

Hovedforeningssaker:

1. Valg av dirigent og referent
2. Årsmelding fra styrets arbeid 2001
3. Revidert regnskap pr. 31. desember 2001
4. Fastsettelse av kontingent for 2003
5. Budsjett og arbeidsplan 2002
6. Forslag til lovendring
7. Valg

Avdelingssaker:

1. Årsmelding 2001
2. Regnskap 2001
3. Forslag til årsmøte
4. Valg

Det var 31 stemmeberettigede medlemmer på årsmøtet.

Møte ble åpnet av Esther Broch.

Innen selve årsmøtet startet, ble 2 medlemmer som var gått bort siste år minnet: Astrid Hagen og Rolf Garfelt.

Hovedforeningssaker:

Esther Broch ble valt til dirigent og Åse Halvorsen til referent.

Årsmeldingen for 2001 ble lest opp. Det var ingen bemerkninger til denne. Regnskapet for 2001 ble godkjent. Regnskapet var foreløpig ikke revidert.

Hovedstyrets innstilling til uforandret kontingentsats og Blyttia-pris for 2003 ble godkjent.

Budsjett og arbeidsplan for 2002 ble lest opp og godkjent.

Forslag om lovendring av paragraf 17 og 21 fikk full tilslutning: 31 stemmer

De foreslåtte kandidater til hovedstyret, valgkomité og revisorer ble alle valgt med fullt flertall.

Avdelingssaker:

Årsmeldingen for 2001 ble lest opp og godkjent etter noen rettelser.

Kassereren la fram og kommenterte regnskapet for 2001. Det ble godkjent.

Styrets forslag til økning av kontingentsatsene ble godkjent. Esther og Bjørn Erik redegjorde for de forskjellige medlemskategoriene. Det ble samtidig opplyst om at fra og med i år vil kontingentinnkrevningen bli overtatt av NBF sentralt.

De nye kontingentsatsene er:

	2002	2003
A-medlem	385,-	405,-
B-medlem	150,-	170,-
C-medlem	120,-	140,-
D-medlem	70,-	70,-
E-medlem	40,-	40,-

Valgkomitéen ved Øyvind Skauli la fram sine forslag til kandidater til de forskjellige verv.

Valgkomitéen hadde ikke klart å skaffe kandidater til ny valgkomité.

De foreslåtte kandidatene til de øvrige verv ble alle valgt.

Charlotte Bakke har valgt å gå ut av styret etter 9 år. Hun forsetter i Listera-komitéen og har også sagt seg ja til å sitte i valgkomitéen. Hun var ikke tilstede på årsmøtet og vil motta takk og gave for innsatsen på et senere medlemsmøte. Styret prøver å finne to stykker til valg-komitéen.

Listen er som følger:

Styret:	Styremedlem	Esther Broch - gjenvalg (2 år)
	Styremedlem	Bjørn Erik Halvorsen - ikke på valg
	Styremedlem	Christian Kortner - gjenvalg (1 år)
	Styremedlem	Karl J. Gundersen - ny (2 år)
	Kasserer	Åse Halvorsen - ikke på valg
	1. Varamedlem	Trond Risdal - ikke på valg
	2. Varamedlem	Anne Vinorum - gjenvalg (2 år)

Turkomiité:	Leder	Christian Kortner - gjenvalg (1 år)
	Medlem	Målfrid Ergon - gjenvalg (1 år)
	Medlem	Roger Halvorsen - gjenvalg (1 år)

Floraatlaskomiité:	Bjørn Erik Halvorsen gjenvalg (1 år)
	Roger Halvorsen gjenvalg (1 år)

Lisera-komiité:	Priscilla Hansen gjenvalg (1 år)
	Liv Schiemann gjenvalg (1 år)
	Charlotte Bakke gjenvalg (1 år)

PR-ansvarlig:	Roger Halvorsen gjenvalg(1 år)
----------------------	--------------------------------

Revisor:	Rolf Ergon ikke på valg
-----------------	-------------------------

Valg-komiité:	Ingen kandidater foreslått. Derfor ikke valgt på årsmøtet.
----------------------	--

Etter årsmøtet holdt Øyvind Skauli et innlegg om Ballastbedet og Her hos oss bedet på Mule Varde. Han hadde med kart og materiale som viser hvordan skilt og plakater vil se ut. Det er Hydro Media som vil stå for trykking av plakatene til oppslagstavlene. Det er søkt om midler hos Fylkesmannen.

Øyvind hadde også med bilde av bakkekløver og bilde fra lokaliteten ved Eidanger stasjon.

Stedet er nå gjerdet inn og vi må passe på at det ikke gror igjen.

Kart over orkidéforkomsten ved NOAH ble også lagt fram.

Esther Broch leste opp svar på søknad om å motta Porsgrunn kommune's og NOAH's miljøpris 2001. Roger Halvorsen hadde på vegne av foreningen sendt inn søknad. Prisen for 2001 gikk til Naturvernforbundet i Grenland for deres innsats på flere miljøområder. Vi fikk imidlertid anerkjennelse for tidskriftet Listera, floraatlasen

og annet viktig arbeid innen miljø og på andre måter. De håper vi ville komme med ny søknad et senere år.

Esther refererte også til et informasjonsmøte i Porsgrunn Friluftsliv- og Miljøråd 13.02.02.

Tema for møtet var: Integrering av funksjonshemmede i foreningsarbeid.

Styret hadde ikke anledning til å stille på møte og ønsket kontakt med medlemmer i vår forening som kunne tenke seg å være med i et slikt prosjekt.

Villblomstenes dag vil bli arrangert for første gang samtidig i både Sverige, Danmark og Norge 9. juni. Bjørn Erik opplyste at han hadde sendt brev til alle kommuner i Telemark, og han oppfordret medlemmene til å melde seg som turledere. Det ble ellers vist til vedlegg sendt ut sammen med innkallelsen til årsmøte.

Så var det klart for kveldens foredrag:

Ville irer og ufyselige spanjoler - flora blant kiwiene.

Foredragsholder: Priscilla Hansen

For at det ikke skulle bli alt for lenge å vente på kaffen, foreslo Priscilla at hun delte foredraget i to bolker først med en orientering om turen og reisemålet New Zealand og etter kaffepause vise lysbildene.

New Zealand ligger nesten så langt borte fra Norge som vi kan komme. På reisen som ble arrangert av et reisebyrå i Skottland deltok 14 stykker, hvorav 13 var mest interessert i fugler.

New Zealand består av 2 hovedøyer, Nord-øya og Sør-øya, pluss flere mindre omliggende øyer. Siden New Zealand har vært isolert fra den øvrige verden, har øyene hatt 85 mill. år på å utvikle seg uten påvirkning utenfra. Det har ført til at vi selv i dag kan finne oldtidsplanter og en øgleart fra dinosaurenes tid. Fuglene er ikke redde for mennesker og veldig tillitsfulle. De er meget nysjerrige på hva det kan være i en ryggsekk. De første menneskene kom fra Polynesia ca år 950.

Urbefolkningen kalles maorier.

Naturen kan minne mye om Norge med isbreer, fjell, fjorder, innsjøer, skog, beitemark og en lang kystlinje. Priscilla ga en fin orientering om New Zealand's geologiske utvikling og øyenes historie. Hun hadde med kart, mange bøker og hadde forberedt seg godt før avreisen til det eksotiske reisemålet.

Etter snitter, eplekake med krem og sosialt samvær rundt langbordet, var vi klare for å se på bilder. Priscilla hadde kalt foredraget sitt for ville irer og ufyselig spanjoler. Som vi kanskje kunne ane på forhånd var det planter tittelen henspeilet på. Ville irer er navnet på en tornet busk med hvite blomster. Den ufysiske spanjolen er en skjermplante med skarpe torner. Vi fikk se bilder av New Zealand's juletre som er i slekt med myrt og har flotte røde blomster.

Det fantes et utall av bregner, trebregner, sølvtrebregner, paraplybregner fra bitte-små til kjempestore arter. Orkidéer fantes også, ialt 25 forskjellige arter. Edderkopp-orkidéer fikk vi se fine bilder av. Det var veldig mange flotte eksotiske planter. De som vi dyrker som potteplanter her i Norge er som store busker og trær på New Zealand. Noen av de kjempestore trærne kunne bli opptil ca 2000 år gamle. Det blir for mye å nevne opp alle de nydelige og rare plantene, men jeg tar med noen. En søtvier med store blå blomster, klematis, kjempesoleie 1,5 m høy påstås å være høyest i verden, soldogg, snøbær, fuksia-trær, en spesiell misteltein, en nydelig liten lilje, lin, en grusom brennesle, en snylterot som ikke skulle finnes der, pluss mye mer.

Vi fikk se bilder fra en variert natur. Fjellovergang med såkalt grassland, nasjonalpark med fjell-flora, en spektakulær foss, en stor innsjø, elevemunninger, tur til øyer, stier inn i et paradisi av høye trær, bregner og planter, og lange, flotte sandstrender. Det var fugler resten av reisefølget så etter, og Priscilla hadde tatt bilder av klokkefugl, rødstrupe, ender og kaku - en fugl som ikke kan fly, men tam er den. Kiwi hadde reisefølget hørt på en midnattstur siste kvelden. Etter en flott rundreise på New Zealand i variert vær med regn, regnbue, snø og solskinn var det den lange reisen på 37 timer hjem til Norge som stod igjen.

TRE I NORSK NATUR V/ HALVOR SEM.

13 mars på Mule Varde. Referent: Trond Risdal.

Foredragsholder Halvor Sem kommer fra Heddal hvor han har gård. Han er i dag Infosjef i Telemark Skogselskap og har i hele sitt liv hatt et nært og kjærlig forhold til trær. Dette kom klart frem i et engasjert kåseri om trær og tradisjoner.

Han tok først for seg furua som i lange tider har hatt en særstilling som bygge-materiale i et land hvor størstedelen av bygningene er satt opp i tre. Den spesielle kunnskapen som de gamle nordmenn hadde om emner til forskjellig bruk er kunnskaper som det moderne menneske er i ferd med å miste. Furu ble ellers brukt til medisin, vitamintilskudd og som tilskudd til melet i dårlige tider.

Verdens største tre - Mammuttreet med høyde opptil 100 m, omkrets i brysthøyde på 30 m, kubikkmasse på 1000 m³. Et tre kan gi materiale til 25 norske bolighus!! Halvor Sem har sitt eget aboret på gården med en 80-90 forskjellige treslag bl.a. to mammuttre som pleies med omhu og trives. Dette må da være et ekskursjonsmål for oss.

Han avsluttet kåseriet med en flott lysbildeserie hvor han særlig fokuserte på et av sine favoritttre - Rogna med bl.a. følgende egenskaper:

- hardeste treslag i Norge
- best brennverdi
- svært motstandsdyktig mot forurensing
- pedagogisk; det skjer alltid noe rundt
- trives nær folk; plant en rognealle!
- dekorativ m.m.

28 fremmøtte var enig om at det hadde vært en givende aften.

ATLASKVELD.

4 april på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

15 frammøtte medlemmer. Floraatlaskomiteén var representert ved Roger Halvorsen og Bjørn Erik Halvorsen.

Det ble orientert om floraatlasets historie. Bjørn Erik orientert om hvordan atlaset nå lå på data under verktøyet MS Access, og det arbeidet som han var i gang med for å greie å tegne utbredelseskart elektronisk.

Roger holt et lysbildekåseri om interessante arter i telemarksfloraen.

HERBARIEKVELD.

17 april på Mule Varde. Referent: Christian Kortner.

10 stykker møtte fram på Mule Varde til en ny herbariekveld. Nok en gang hadde Olaf Svendsen tatt med seg noen utvalgte familier fra sitt rikholdige herbarium. De frammøtte studerte i detalj det framlagte materialet og hygget seg samtidig med kaker og kaffe. Følgende familier ble presentert helt eller delvis: kurvplante-fam., grasfam., sivfam., starrfam., myrkonglefam., løkfam., vassgrofam., froskebitfam., sivblomfam., + noen få orkideer.

VÅRTUR, VALLERÅSEN PÅ LANGS.

1 mai. Referent: Priscilla Hansen.

Det er lenge siden TBF har kunnet kalle sin første vårtur for "Blåveisturen". De tidligste vårtegn var forlenget avblomstret. Det gule innslag av hestehov *Tussilago farfara* var mangelvare. Og av blåveis *Hepatica nobilis* var det heller ikke i år annet å se enn noen få etternølere. Men våren lar seg ikke stoppe, og mye annet var det å glede seg over.

Nølte gjorde i hvertfall ikke de tre medlemmer som møtte opp ved Eidanger jernbanestasjon i blåsende, øsende regnvær. Selv lederne hadde meldt pass. Men ufortrødent satte vi tre i gang opp åsen på sørsiden ved Moheim. Stiene i Porsgrunn bymark er godt merket - om man akkurat den dagen kunne kalle dem for stier! Bekkefar hadde vært en mer treffende betegnelse - for ikke å si elvefar! Når en av oss bemerket ved turens slutt at vi hadde gått vannvegen over Valleråsen, så var det ikke bare spøk!

Etter den første bratte oppstigning flatet stien ut, og vi kunne nyte mengder av hvitveis *Anemone nemorosa*, selv om de hang noe med hodene i dette været. Til Jomfruland behøver man så visst ikke reise for å fryde seg over disse hvit-spraglete vårtepper. Gaukesyre *Oxalis acetosella* hadde tatt utfordringen og spredte også sine tepper over skogbunnen. I enkelte områder fantes stri kråkefot *Lycopodium annotinum* ssp. *annotinum* i store mengder. Vi observerte også myk kråkefot *L. clavatum* ssp. *clavatum* og lusegras *Hyperzia selago* ssp. *selago*. Da vi nærmet opps Kjerringkollen fant vi myske *Galium odoratum* og tannrot *Cardamine bulbifera* i utrolige mengder, noen allerede i knopp, og til slutt også i blomst. Fiolene ble mange, om enn i mer beskjedne mengder - for det meste antagelig skogfiol *Viola riviniana*. Dalfiol *V. selkirkii* fant vi ikke, selv om vi lette i de foreskrevne lier opp under Kjerringkollen. Til gjengjeld sto det der i full blomst en praktfull vårerteknapp *Lathyrus vernus*. Vårkål *Ranunculus ficaria* og firblad *Paris quadrifolia* var også stedvis tallrike.

Ellers ble det mye "bladbotanikk" i den vårlige løvsprett, og det kan være lærerikt - en kanskje uvant vinkel for noen i plantebestemming. Rognen *Sorbus aucuparia* hadde såvidt rukkit å folde ut bladene sine - krossveden *Viburnum opulus* likeså. Bjerken *Betula pendula* hadde tatt på seg sitt lysegrønne vårløv, mens eiken *Quercus robur*? sto med tette knopper enda - det samme gjorde asken *Fraxinus excelsior*. Hvem av disse to vinner kappløpet, tro? - slik at vi kan spå sommerværet for i år! De gulgrønne blomstene av lønnen *Acer platanoides* - som kommer før bladene - lå stedvis strødd på bakken, tatt av den sterke vinden.

På skogbunnen var det mye vi ikke torde å ha mening om, men bladene til en *Geum*-art klarte vi - sannsynligvis enghumbleblom *G. rivale*. Tett ved siden av hverandre sto en liten bestand av moskusurt *Adoxa moschatellina*, med sitt artige firkantede hode, og vanlig lerkespore *Corydalis intermedia*, allerede avblomstret og med frukt. Flere steder sto vårstenglene til både åker- og skogsnelle *Equisetum arvense ssp arvense / E. sylvaticum*, og på vegen tilbake til bilene, like utenfor skytebanen, fant vi en bestand av skavgras *E. hyemale*. Fingerstarr *Carex digitata* vokste flere steder, og blant bregnene så vi sisselrot *Polypodium vulgare*, taggbregne *Polystichum lonchitis*, svartbukne *Asplenium trichomanes*, hengevinge *Phegopteris connectilis* og skjørlok *Cystopteris fragiles*.

Vi tok en kort matpause ved Svineholdtdammen. Da var referentens medbrakt paraply god å ha - for å få brødiskiva tørrskodd inn i munnen! For tørrskodde følte vi oss neppe ellers. Tross visdomsord om dårlig vær / dårlig klær, så finner slikt regn ethvert smutthull! Men på vegen ned mot Vallermyrene ble det etter hvert nogenlunde opphold. Bredbladete tuer av skogsivaks *Scirpus sylvaticus* vokste langs stien (bekkefare!), også en liten bestand av bekkeblom *Caltha palustris* som hadde funnet denne passende biotop. Fuglekvidder hørtes fra tretoppene igjen, og et rådyr flyktet inn i skogen da det ble oppmerksom på oss mennesker. Kom ikke her og si at fine naturopplevelser er forbeholdt solskinnsdager! Etter fem timer var vi vel tilbake ved bilene - fornøyde og mange erfaringer rikere.

BREKKEGREND I SELJORD.

12 mai. Turleder: Ulf Vege. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

Målet for turen var å se på forekomsten av søstermariland *Dactylorhiza sambucina* i liene ved Brekkegrend i Seljord. Ca. 15 personer møtte fram ved rv. 36, der bygdevegen tok av. Vi kjørte opp til en høyde på ca. 400 m.o.h. og gikk inn i lia derifra.

Vårblomstringen var i gang og vi kunne notere oss blåveis og hvitveis. Men, hovedinteressen denne dagen var knyttet til orkidéene. Ved Kåsi og Todalen sto mengder av søstermariland i blomst. Hvis vi hadde talt blomstrende eksemplarer hadde vi kommet opp i et antall av flere tusen. De sto dels i slåtteenger og dels i mer gjengrodde områder.

Etterpå gikk vi ned til Brekketo, og spiste nistepakka der, før vi vandret tilbake til bilene.

LANGESUNDSTANGEN.

15 mai. Turleder og referent: Målfrid Ergon.

Det ble en hyggelig maikveld for de ni oppmøtte. Vi vandra først langt stranda der vi møtte tusenvis av reinrosor *Dryas octopetala*, noen store som prestekrager. Siden så vi disse plantene i følgende rekkefølge:

Løkkurt, *Alliaria petiolata*, kantkonvall *Polygonatum odoratum*, bergskrinneblom *Arabis hirsuta*, stankstorkenebb *Germanium robertianum*, malurt *Artemisa absinthium*, gåsemure *Potentilla anserina*, sandarve *Arenaria serpyllifolia*, strandsmelle *Silene uniflora*, strandkryp *Glaux maritima*, hengeaks *Melica nutans*, fuglestarr *Carex ornithopoda*, slåttestarr *Carex nigra*, trefingersildre *Saxifraga tridactylites*, flekkgriseøre, *Hypochoeris maculata*, krossved, *Viburnum opulus*, smalkjempe, *Plantago lanceolata*, slåpetom *Prunus spinosa*, kattefot *Antennaria dioica*, skogfiol *Viola riviniana*, slirestarr *Carex vaginata*, krattalant *Inula salicina*, blodstorkenebb *Geranium sanguineum*, tannrot *Cardamine bulbifera*, akeleie *Aquilegia vulgaris*, lakrismjelt *Astragalus glycyphyllos*, knollerteknapp *Lathyrus linifolius*, trollbær *Actaea spicata*, sølvmure *Potentilla argenta*, musesvingel *Vulpia myuros*, stjernetistel *Carlina vulgaris*, snauveronika *Veronica serpyllifolia*, dvergsmyle *Aria praecox*, takfaks *Bromus tectorum*, leddved *Lonicera xylosteum*, vårmure *Potentilla neumanniana*: ATLASART!, enghumbleblom *Geum rivale*, skogvikke *Vicia sylvatica*, korsknapp *Glechoma hederacea*.

Den røde skogfruen *Cephalanthera rubra*, viste seg ikke for oss!

SØNDRE SILJAN OG NORDENDEN AV FARRIS.

29 mai. Turledere: Kjell Thowsen/ Christian Kortner.

Referent: Christian Kortner.

10 personer hadde funnet veien til Moholt jernverk i søndre Siljan denne fuktige maikvelden. Derfra kjørte vi videre til Kvislarønningen. Det var en smule trangt med parkering men vi fikk plassert bilene til slutt. Vi ruslet en tur i det stedvis bratte området nær Farris og registrerte mange av våre varmekjære løvtrær såsom eik, alm, ask, hassel, lind mm. Endel blomster så vi da også men ingen spesielt uvanlige arter. Det ble etterhvert vanskelig med botanikken i regnværet men vi fikk oss en kopp kaffe og litt medbrakt mat. En liten omvei tilslutt ga oss enkelte bekymringer og det ble særdeles vått i det høye gresset og krattskogen. Dyktige stifinnere ledet allikevel forsamlingen i god behold tilbake til bilene.

SANDØY YTTERST I TJØME.

2 juni. Referenter: Esther Broch og Bernt Knutsen.

15 personer møtte opp på brygga ved Sandøysund denne fine junidagen. Av de 15 var en god kontingent deltakere fra Vestfold. Bernt Knutsen hadde sammen med annen representant fra Sørlandet tatt turen helt fra Mandal. Ettersom vi ikke hadde med den som hadde gjort avtale om båtskysst tok det litt tid før vi kom i båten og ble skysst ut strandengene på utsiden av øya. Langs sundet var det private brygger hele veien som gjorde det vanskelig få lagt til med båten. Skipperen var en lærer fra leirskolen på stedet som var svært godt kjent med øya og floraen. Etter litt klatring på svabergene kom vi ned på strandengene og det første vi fikk se var mengder med avblomstret kubjelle *Anemone pratensis* som sto der som små lodne pensler. Vi fikk imidlertid og se planter som var i blomst selv om de var i mindretall. Vi fant ikke hornvalmuen *Glaucium flavum*, men mengder av blomstrende honningkarse *Cardaria draba* som var ny for mange av turdeltagerne.

Bernt var hjelpsom og laget artsliste som inneholdt 78 linjer. Her kan bare nevnes noen få, men er du interessert så har referenten den komplette listen.

Nevnes må likevel et lite utsnitt : marinøkkel, grassestjerneblom, akeleie, strandkål, bukkebeinurt, lakrismjelt, tofrøvikke, gjerdevikke, storblåsfær, strandvortemelk, maria nøkleblom, strandkryp, østersurt, ormehode, bulmeurt, sverdlilje, vill-løk, vårmarihand og nattfiol.

Vi avgrenset turen til strandengene på den nordvestlige delen av øya som vi ble anbefalt av vår utmerkede skipper og kjentmann. Resten av øya var ikke så lett tilgjengelig for større grupper.

VILLBLOMSTENES DAG.

9 juni. Koordinator: Bjørn Erik Halvorsen.

En rekke arrangementer ble avholdt i Telemark med vekslende deltagelse. Vi viser til Listera nr. 2/2002 for nærmere omtale.

LANGANGEN, ØNNA/HANAKNEET.

18 juni. Turledere: Kjell Thowsen/ Christian Kortner.

Referent: Christian Kortner.

Værutsiktene var ikke de beste denne juni-ettermiddagen. Regn og torden til tross møtte 9 personer fram på møteplassen i Langangen. Derfra kjørte vi oppover i retning Oklungen. På veien stoppet vi og beundret en solid bestand av hvitrot *Laserpitium latifolium*, før vi kjørte videre mot Ønna og Hanakneet. På det myrlendte terrenget ved elveosen vokste pølstart *Carex mackenzeeii*, noe vi ikke fikk konstatert på stedet pga. regnværet men den ble korrekt bestemt under tørrere forhold senere. Vi beveget oss så opp i brattlia under Hanakneet for å se etter en bestand av falkbregne *Polystichum aculeatum*, som nylig er oppdaget. Vi fant ingen falkbregner dessverre men kan legge noe av skylden på det dårlige været som gjorde det tusmørkt i den tette storvokste skogen på stedet.

SOMMEREKSKURSJON TIL KARMØY.

22-29 juni. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

TBF valgte i år Karmøy som mål for sin ukestur. Med Svein Imsland som kjentmann ble det interessante dager på denne langstrakte øya som ligger ut mot Nordsjøen. Turen er referert i et eget hefte.

BUKKØYA I KVITSEIDVATN.

30 juni.

Det foreligger dessverre ikke referat fra denne turen.

LANGØY VED KRAGERØ.

4 august. Turleder: Tore Kjærra. Referent: Christian Kortner.

Vi var 12 som tok taxibåt fra Kragerø og ut til Langøy i nydelig vær denne første søndagen i august. Vel i land ved Oksekastet startet vi i umiddelbar nærhet av et eldre hus som nå ble benyttet som hytte.

Reitt ved vokste en flott gruppe av storveronika *Veronica longifolia* som vel neppe hadde spreidd seg dit selv.

Herfra ruslet vi innover øya langs en gammel vei. Ikke langt inne i skogen ble det funnet knerot *Goodyera repens*, en art vi registrerer i vårt floraatlas. Her var den på en for foreningen ny lokalitet. På vår vei over øya fant vi blant annet følgende arter, norsk mure *Potentilla norvegica*, sandarve *Arenaria serpyllifolia*, åkermynte *Mentha arvensis*, hesterumpe *Hippuris vulgaris*, brønnkarse *Rorippa palustris* og rødsmelle *Silene armeria*, før vi rett ved Langøykilen spaserte forbi mange rødkjeks *Torilis japonica*. Etter en velfortjent rast i skyggen ruslet vi vidare langs veien mot Kjørebønn. Noen av oss tok en avstikker ned til en bortgjemt dam inne på øya. Undertegnede har aldri sett så mange hegrer på en gang. Det må ha hekket en hel koloni ved denne dammen. Av blomster observerte vi vidare på vår vandring myrkongle *Calla palustris*, dronningstarr *Carex pseudocyperus*, kvass-starr *Carex acuta*, bredflangre *Epipactis helleborine* og rødflangre *Epipactis atrorubens*. Ved Kjørebønn ble det tid til både ett og to bad i varmen før taxibåten kom som avtalt og fraktet oss inn til Kragerø igjen.

Brokkjent: 13/8 - 1995

MOUTMARKA VED "VERDENS ENDE", TJØME.

11 august.

Det foreligger dessverre ikke referat fra denne turen.

SKROTEMARK I LARVIK.

19 august. Turleder: Trond Grøstad. Referent: Christian Kortner.

Dette var en fellestur med Larvik lokkallag og samlet 9 deltakere fra begge foreningene.

Turleder Trond loset oss lokalkjent fra møtstedet i sørenden av Farris og ned til kjente skrotemarker i Larvik ved det såkalte "Revet".

En mengde mer eller mindre vanlige arter for slike skrotemarker kunne vi ta i nærmere øyesyn.

Nevnes kan tettarse *Lepidum densiflorum*, moskuskattost *Malva moschata*, italiensk raigras *Lolium multiflorum*, ormehode *Echium vulgare*, byvortemelk *Euphorbia peplus*, småstorkenebb *Geranium pusillum*, en *spiraea* kalt rosespirea, kjempesennep *Sisymbrium altissimum*, "afrikasvineblom" *Senecio inaequidens*, stiv gjøkesyre *Oxalis fontana*, fliktvetann *Lamium hybridum*, jordskokk *Helianthus*

tuberosus, hundepersille *Aethusa cynapium*, beskambrosia *Ambrosia artemisiifolia*, vranggåseblom *Anthemis ruthenica*, krokhals *Anchusa arvensis*, nesleskjellfrø *Galinsoga ciliata* og blygmjølke *Epilobium ciliatum*. Vel tilbake ved møtestedet tok noen få en liten stikker ned langs elva fra Farris. Her vokste det mye fortirilunge *Lotus pedunculatus* var. *pedunculatus*. Vi tok også en nærmere kikk på klovasshår *Callitriche hamulata*, før mørket senket seg.

STRÅHOLMEN I KRAGERØ.

25 august. Turleder: Tore Kjærra. Referent: Christian Kortner.

Vi forsøkte i år på ny å komme til Stråholmen etter at vi ifjor måtte gi tapt for en kombinasjon av dårlig værmelding og sendrektige taxibåtsjåfører. Denne gangen var været fantastisk flott med sol og sommervarme. 11 håpefulle steg i land på Stråholmen og ga seg straks i gang med botaniseringen.

Nesten med en gang vasset vi i mengder av nesleskjellfrø *Galinsoga ciliata* og haredylle *Sonchus oleraceus*. Langs stranden var det småstorkenebb *Geranium pusillum* og saltbendel *Spergularia salina*. I noen små dammer fant vi dikevasshår *Callitriche stagnalis* og klourt *Lycopus europaeus* i mengder. Firling *Crassula aquatica* fant vi også. I et fuktig søkk stod det noen storvokste fjærehøymole *Rumex maritimus* sammen med tungrasformen *Polygonum aviculare* var. "nova" og flikbrønslé *Bidens tripartita*. Etter et herlig sjøbad og litt niste ruslet vi videre utover. På utsiden av Stråholmen er det flotte strandenger og våtmarksområder som er fredet i hekketiden. Her jublet vi over mange og flotte eksemplarer av strandrisp *Limonium humile* som vokste i nærheten av arter som bl.a. saftmelde *Suaeda maritima* og fjæresalturt *Salicornia dolichostachya* ssp. *strictissima*.

På vei tilbake over "innlandet" passerte vi en forvillet bestand av grønnynte *Mentha spicata*. Det ble tid til ennå et bad og litt rekreasjon før taxibåten kom og hentet oss.

SOPPTUR I BAMBLE/KRAGERØ.

8 september. Turleder og referent: Jan Åge Pedersen.

Årets sopptur var lagt til Kragerø hvor en varm og tørr sensommer hadde forringet soppveksten. Derfor ble Seterheia utenfor Helle valgt som turmål, et sted det vanligvis er bra med sopp. 11 deltakere var med på turen denne dagne med varme og lettskyet vær. Vi gikk opp i de sørvendte løvskogsliene, men der var det lite sopp

å finne, bare en og annen tørka kremle. Vel oppe og inn på heia var det mer sopp, kantareller, skrubber og risiker fant vi der. Den gamle boplassen på seterheia, hvor det bodde folk frem til 1950 årene ble besøkt. Der var bare tufter og rester av en gammel utendørs bakerovn igjen.

Vi tok en rast på og bestemte noe sopp vi hadde plukket med på veien. Da vi kom til de nordvendte urskoglignende områdene ble det bra med sopp, som blant annet: gul korallsopp, gullgaffel, svart trompetsopp, og spiss giftslørsopp. Vi fortsatte videre til idylliske Krok vann hvor vi tok en pause for å bestemme mer sopp. På vei til Bjortjern stoppet vi ved et lite skjerp og fant mineralet arsenkis og kjempeslørsopp. Vi fant nok mer sopp enn vi hadde forventet og var godt fornøyd med turen.

I tillegg til de før nevnte soppene fant vi: lakrisriske, ssvovelriske, furumatrike, eikeriske, mandelriske, mønjevokssopp, traktkremle, rødtkransøye, rødskjellslørsopp, hvit fluesopp, brun fluesopp, rød fluesopp, stankkremle, grønnkremle, mild gulkremle, svartkremle, rimsopp, blek og rødbrun piggsopp, traktkantarell, slimmorkel, blodrørsopp, butt giftslørsopp, mørkpuklet slørsopp, blåbeltet slørsopp, seig kusopp, tægesopp og gråmusserong.

SOPPDAG PÅ MULE VARDE.

22 september. Referent: Esther Broch.

På samme måte som i fjor hadde Telemark botaniske forening og Telemark hagelag ansvaret for denne soppdagen. Porsgrunn kommune flytter da sin soppkontroll til Mule Varde og den er det soppsakkyndig Arfinn Eek som har ansvaret for.

Som i fjor hadde vi på forhånd funnet et variert utvalg sopp til en utstilling i tillegg til at jeg hadde laget noe soppmat. Sammenligner vi med i fjor var fremmøtet mindre, vel grunnet et noe dårligere soppår i vårt distrikt.

KALKFURUSKOG V/ JØRN ERIK BJØRNDALEN.

25 september på Mule Varde. Referent: Esther Broch.

22 fremmøtte fornyet bekjentskap med en svært engasjerende foredragsholder som sist var i TBF for 12 år siden. For 30 år siden var han en av 3 studenter som i 2 sesonger kartla kambrosilurområdet blant annet i Grenlandsområdet som en del av en plan for biologisk mangfold, og som da ikke var særlig populær i kommunene. I de senere år er noen av de områdene som da ble kartlagt blitt verneområder. 130 naturreservater ligger i kjølvannet av dette arbeidet.

Bjørndalen spør seg om kalkfurskog er den opprinnelige skogen etter istiden. Med vekselfuktighet med kalkholdig vann som risler nedover skråninger og som gir ekstremt rike områder med orkideer og rikmyrsarter. De kan forekomme med sur overflate og noen få cm ned ligger kalkgrusen. Humus, pålagring og beiting endrer kalkfurskogene. Biologene ønsker seg derfor skogbranner som den på Gotland i 1992 hvor det nå er opprettet et nytt naturreservat som er lagt ut til forskning. Skogbranner kan ha vært en viktig årsak til at kalkfurskogen i noen områder er opprettholdt.

Det var ikke bare kalkfurskog, det finnes og kalkbjørkeskog som i Nordland og Troms, kalkgranskog i Hatfjelldalen med brudespore og marisko i mengder. Norden med Estland er delt i 35 områder hvor Salten er det nordiske kremområdet.

Ellers i Europa er det kalkfurskog i Alpene og Bayern og noe på Balkan.

Han tok oss med til kalkfurskoger rundt i vårt eget land med bilder og kart. Til Beiaren i Salten hvor man kan "vasse" i marisko og flueblomster, til Junkerdalsura, et naturreservat som for alle botanikere er et "must". Til Storsøy en liten øy innenfor Stord som har "karstlandskap" en oppløsning av kalkstein og marmor og med et stort artsmangfold (300 arter). Til Nustad, til Eikerenområdet, til Lågendalen med Hellebergåsen, til øyene i Oslofjorden, til Ringerike og Hurumsåsen, til området rundt Mjøsa med Furuberget og området rundt Feiring, til Stureåsen ved Valebø som han mente burde vernes, til vestlandet og område ved Luster, til Snåsa, til dolomitten i Porsanger, til Skibotndalen i Troms som har den største forekomsten av marisko i Norden og *mye mye mer*. Til Gotland som har de største kalkfurskogene i Norden med brattkanter, rasmarker og alvarlandskap som på Øland og Estland. Kalkfurskogen inneholder et så stort artsmangfold av storsopp, karplanter, lav og moser og derfor viktig å verne. I vårt nærrområde er 50% av kalkfurskogen blitt byggefelt i løpet av de siste 15 årene, og mer står i fare for å bli ødelagt. A/S Olivin har lagt ut store dagbrudd hvor det før var kalkfurskog, skogbruket med flatehogst og til sist beitende dyr som kaninene på Gressholmen i Oslofjorden.

BLOMSTEROPPLEVELSER I NORSKE FJELL V/ BJØRN ERIK HALVORSEN.

2 oktober på Mule Varde. Møtearrangør: Porsgrunn Friluftsliv- og Miljøråd.

Referent: Esther Broch.

Dette møte var i regi av Porsgrunns Friluftsliv- og Miljøråd og hadde godt fremmøte. FN har utpekt 2002 til Fjellenes år og derfor tok Bjørn Erik oss med på en rundreise i den norske fjellheimen. Med stort engasjement og store kunnskaper tok han oss

med inn i den norske fjellheim og med følge av mange flotte bilder ble det virkelig en fjellets dag på Mule Varde.

PÅ FIO LJAKT I EUROPA OG KAU KASUS V/ THOMAS MARCUSSEN.

8 oktober på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

Thomas Marcussen er doktorgradstudent ved Avdeling for Botanikk og Plante-fysiologi ved Universitetet i Oslo. Hans arbeidsfelt er innenfor fiolgruppene Skogfiol og Lundfiol. I sitt foredrag konsentrerte han seg mest om Lundfiolgruppen og den reisevirksomheten som han har foretatt for å kartlegge denne gruppen i Europa og Kaukasus. I foredraget fikk vi også ta del i mange av de andre botaniske opplevelsene han hadde hatt på sine reiser.

Der hvor fiolarter og fiolgrupper møtes vil vi finne overgangsformer. Dette gjør avgrensningene kaotiske og flytende. F.eks. ser man dette mellom skogfiol og lundfiol i Sentral-Europa og overgang mot krattfiol i Sør-Frankrike og Bulgaria. Han har konsentrert seg om arter som er beskrevet fra ulike lokaliteter, og i flere tilfeller har hans konklusjon blitt at dette ikke er samme art, men ulike arter (f. eks. *Viola siana*).

Thomas viste lysbilder fra Store Alvaret på Öland, Pyremeene, Sør-Frankrike, Kaukasus og Peleponisos i Hellas. Foredraget var en interessant blanding av planteforskning, botanikk for menigmann og en rekke fine lysbilder. Bare synd at det kun var 10 frammøtte medlemmer, trolig p.g.a. skolens høstferie.

ATLASKVELD.

21 oktober på Mule Varde. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

12 frammøtte medlemmer. Floraatlaskomiteén var representert ved Bjørn Erik Halvorsen. Han orienterte først fra NBF's lokalfloraseminar på Vetre i Asker 12. og 13. oktober (referat finnes i Blyttia).

Fra Telemarksfloraen ble Nellikfamilien, Soleiefamilien og Korsblomstfamilien omtalt ved elektroniske utbredelseskart og lysbilder. Til slutt ble det en liten diskusjon om hvordan man burde gjennomføre denne type møter, og hvordan man bedre kunne få tilbakemelding fra medlemmene om funn som gjøres.

"JEG VELGER MEG" / SYLTETØYKVELD.

14 november på Mule Varde. Referent: Trond Risdal.

På tross av snøvær og vanskelige kjøreforhold hadde 18 sjeler funnet frem til Mule Varde til en spennende aften.

Kjell Thowsen hadde valgt seg Carex-slekten, hvor han kunne vise frem bilder av hele 87 forskjellige arter!! Mange av dem er jo virkelig vakre. Tilslutt viste han noen fargerike bilder fra et gartneri i Helsingborg tatt sist sommer.

Magne Langerød hadde selvsagt valgt seg Kreta. De fleste bildene var fra årets tur i mai og vi fikk alle se hvorfor en del medlemmer er blitt bitt av «Kreta-basillen». Fantastisk mye flott å se på og en rekke av artene er endemiske for øya. Aftenen ble avsluttet med vafler og masse deilig medbrakt syltetøy.

JULESTRIAS BOTANIKK V/ ROGER HALVORSEN.

27 november på Mule Varde. Møtearrangør: Porsgrunn Friluft- og Miljøråd. Referent: Bjørn Erik Halvorsen.

I serien av Onsdagskvelder på Mule Varde i regi av Porsgrunn Friluft- og Miljø-Råd (PFMR) sto TBF for denne kvelden. Roger fortalte om planter og blomster knyttet til juletradisjoner. Det dreide seg om alt fra krydderurter til potteplanter, og selvfølgelig juletreet. Han flettet ved mange anledninger inn beretninger om folkelige tradisjoner og overtro. Det var ca. 40 fram møtte.

JULEMØTE MED BILDER FRA SOMMEREKSKURSJONEN.

6 desember i Sundjordet idrettsforenings klubbhus.

Referent: Esther Broch.

Det tradisjonelle julemøtet ble avviklet med 25 deltakere som kom for å spise kake, ønske hverandre god jul og for å se lysbilder fra sommerens ekskursjon til Karmøy. Som tidligere hadde vi også i år langveisfarende gjester. Bjørn Erik var i år alene om å vise bilder fra Karmøy, men det vi fikk se var som alltid fra denne mannen fine bilder. Vi som hadde vært med oppfrisket botanikken vi fikk se og hygget oss med gode minner. Det ble opplyst om neste års reisemål som er Gotland og ønsket god jul.